

"נפל דבר בישראל - שופט נרצח"

ראיון בלעדי ומרתק עם סגן ניצב אבי נוימן, ראש מפלג התשאול ביחידה המרכזית בתל אביב, המספר על פענוח רצח השופט עדי אזור ז"ל ■ על חקירה מוצלחת של רצח מיותר בהחלט, על חציית הקווים האדומים של הפשע בישראל וגם על מעללי התקשורת בפרשה

יצחק זוזיאשווילי

רפי נחמני

היה לנו חשוב להוציא את רכבו של השופט מתוך הזירה ולהעביר אותו אל המעבדות, כדי שניתן יהיה להציל כל בדל ראיה. רכבו של השופט הועמס על גרר מיוחד, כוסה ונשלח לירושלים. אל השטח הועזק גם פרופי היס מהמכון לרפואה משפטית, אשר החל גם הוא את חקירתו. גופתו של עדי אזור ז"ל הועברה למכון.

בשעת ערב מאוחרת, כונסו כל אנשי היחידה המרכזית בתל אביב יחד עם ראשי המשטרה. היה ברור כי לחקירה זו יוקצו כל הכוחות. מדובר היה בחקירה אשר לא חוסכים בה משאבים - הן אנושיים והן טכנולוגיים. בשל רגישותה הציבורית, נשקלו צווי איסור פרסום. התקשורת, שהפכה להיות כלי מרכזי בזירה, הייתה מסוגלת לנשוף בעורפנו ולהביא לטעויות מיותרות ול"שריפת" פרטים חסויים. ראשי היחידה היו עסוקים כל העת בהדיפת השמועות ובעדכון אינטנסיבי של ראשי המשטרה והפרקליטות.

השעון מתקתק

החקירה הסבוכה נחקרה בשלושה מישורים בו זמנית:

■ הרקע האישי של הקורבן - לימוד דקדקני של חייו, הקרובים לו, מתלמדיו וגוי.

בשלבים אלה, היה ברור כי צריך לתלות תקווה באנשים המיוחדים של המחלקה לזיהוי פלילי. אחד הממצאים שקיבלנו מהמז"פ היה מכתב מוזר שנמצא על רצפת הרכב, שהודפס במכונת כתיבה, ובו נכתב כי יש "לשחרר את זוזיאשווילי". עדותו של אחד השכנים על מישוהו חשוד, הלבוש בבגדי מאבטח, אשר הסתובב בשכונה לפני כמה ימים - שימשה אף היא בבחינת קצה חוט.

אל זירת הרצח זרמו עשרות קציני משטרה ובראשם ראשי האגפים והמפכ"ל. התקשורת, המגיעה לכל זירה פלילית, גם אם אינה בעלת חשיבות מיוחדת, גילתה כמובן עניין רב במתרחש

התקשורת, שהפכה להיות כלי מרכזי בזירה, הייתה מסוגלת לנשוף בעורפנו ולגרום לטעויות מיותרות ול"שריפת" פרטים חסויים

ואנשיה הציפו את השטח. פתחנו במרוץ נגד הזמן, לחסום כל כל מילה שתיאמר או כל פרט שייחשף בשעות הראשונות. אלה יקשו על החקירה ועל החוקרים - זו שעתם של כל ה"שישיות" להציף את המוקד המשטרי.

במקביל, התקבלו מכתבים אנונימיים, שיחות טלפון שונות ומשונות ואף הודעה של החיובאללה, שלקח על עצמו אחריות לרצח. הפרטים הקטנים אשר נחשפו על ידי המז"פ בדקות הראשונות הפכו רק בשלב מאוחר יותר לחשובים מאוד. עד מהרה התבררה חשיבות המכתב והקשר שלו לפענוח הרצח.

מאת: ר/כ ניקול אנגלנדור-אלמליח

"במהלך חופשה, קיבלתי שיחת טלפון למכשיר הנייד", מספר סגן ניצב אבי נוימן, ראש מפלג התשאול ביחידה המרכזית בתל-אביב. השיחה הייתה קצרה ועניינית: "בטון יבש נאמר לי כי נרצח שופט".

"הנסיעה שלי לרמת השרון לוותה במחשבות רבות, תוך מתן פקודות לפקודי בקשר ובפלפון. הגעתי עם מפקדי, דני אבי-מאיר, לזירת הפשע במושבה הירוקה והשלווה, ומה שנגלה נגד עיינו היה מראה שלא יישכח ממני: השופט שכב במכוניתו ירוי, ללא רוח חיים. ידענו שנפל דבר בישראל - שופט נרצח."

זירת פשע חשוכה

סניצ אבי נוימן גולל בפנינו את סיפורו, כמי שהיה מעורב בחקירה:

האורות הכחולים של כלי הרכב הרבים שהגיעו לזירה, השרו אווירה חסרת מנוחה, השמורה לאירועים מסוג זה. זוגות עיניים רבים ליוו אותנו בדרכנו לסמטה השקטה בה התרחש הרצח. היה זה רחוב קצר וצר ללא מוצא, רחוב שקט המאכלס וילות דו-קומתיות. ואז התחילו השאלות - דווח כי נורו שלושה כדורים, שניים בחזה ואחד בראש - האם מדובר ב"הוצאה להורג?!"

היכן מתחילים לחקור כשזירת הפשע חשוכה, כאשר אף אחד מהקרובים לזירה לא שמע קול ירייה, כאשר אין סימנים מיוחדים ובאופק לא נראה עד ראיה?

כבר בתחילת הדרך, היה ברור שהרצח בוצע באמצעות אקדח עם משתיק קול. הרוצח עזב את הרחוב מבלי להשאיר סימנים, ואם ימצאו עדי ראיה - יהיה זה בחזקת נס.

■ הרקע הלאומני - "חללי אל אקצה" נטלו אחרייתו, נסראללה השתתף בחגיגה.

■ הרקע המקצועי של השופט - השופט עדי אזר ז"ל, בן 49, היה אמור לקבל מינוי קבוע כשופט בבית המשפט המחוזי בתל אביב. אזר נולד בתל אביב ולמד משפטים באוניברסיטת תל אביב. את התארים הראשון והשני סיים בהצטיינות ובשנת 1981 הוסמך כעו"ד. בשנת 1988 סיים דוקטורט במשפטים באוניברסיטת בר אילן. בשנת 1992 מונה השופט אזר לשופט שלום בתל אביב. בין השנים 1999 ל-2000 היה שופט בפועל בבית המשפט המחוזי בתל אביב, ובשנת 2002 מונה כרשם בית המשפט המחוזי בתל אביב. "זהו שופט שכיחן בכס המשפט למעלה מעשר שנים", אומר סניצ' נוימן, "והיה שותף לכמות תיקים הלקוחה מהסרטים; הוא לקח חלק בכ-3,000 תיקים. בידי החוקרים הרבים שביצעו את

התמונה צולמה באחד מרחובות תל אביב והחשוד נראה בה כשהוא חובש כובע קסקט, ואז - בינגו, קצין המודיעין של בית מעצר "הדרים", חאתם עאזם, זיהה מיד כי מדובר באסיר נמלט: רפי נחמני

החקירה נאספה כמות מידע שהייתה אמורה להשביח את היחידה למספר שנים. החכמה היתה לדעת לברור את המוץ מן התבן. גם הלחץ הציבורי לא הקל על העבודה, והוא יכול לשבש כל חקירה. הופעל שעון החול, כשמנגד יושבים כל אלו המבקשים את רעת היחידה, כנשרים הממתנינים לנפילתנו.

האורות בחדרי החקירה ובמשרדי החוקרים לא כבו לרגע. כולנו הרגשנו את אלפי זוגות העיניים המתבוננות מאחורי גבנו בכל מילה שנכתבה. כולם רצו לדעת כיצד מתקדמת החקירה. מדי כמה שעות נעשה 'חיתוך מצב' וכולם המתינו לפריצת הדרך שתגיע. השר לחץ על המפכ"ל, המפכ"ל לחץ על הממ"ז וזה לחץ על היחידה. אפילו ותיקי היחידה תרמו את חלקם - מי בעצה טובה ומי שפשוט החזיק אצבעות, בידיעה כי יוקרתה של היחידה מוטלת על כף המאזניים.

שיחות טלפון חשודות

צוות גדול הוקצה לפענוח הטלפוני, ותפקידו היה לסרוק אלפי מכשירי טלפון אשר יכלו להיות קצה חוט בחקירה. באזור בו בוצע הרצח, כל אזרח ותושב במקום מחזיק במספר מכשירי טלפון סלולרי. על הצוות הוטל לבדוק מי הם

התושבים, העובדים הזרים - האזרחים תמימים אשר שהו באזור, ולמצמץ למינימום את מספר הטלפונים החשודים. פריצת הדרך בהיבט הטכנולוגי הייתה כאשר צוות החוקרים "עלה" על מכשיר סלולרי שהיה בזירת הרצח ואשר הוחזק בידי אלמוני. החל מעקב אחר הטלפון, בעקבותיו התברר לחוקרים שבעליו הוא גבר, שאינו מוכר להם.

בדיקה מהירה של השיחות שהתבצעו באמצעות טלפונים סלולריים ממשרדים באזור, הראו כי האלמוני ניהל באמצעות הסלולרי שלו מספר גדול של שיחות עם אדם אחר, שהשתמש בטלפון ציבורי הממוקם בכלא "אוהלי קידר".

החל מהשעה 18:40 באותו יום נמר, כשיזמוניות העיתונאים החלו לצפצף ונודע כי אישיות בכירה נרצחה ברמת השרון - החל מחול שדים בתקשורת שלא היה כדוגמתו. עוד לא התקררה גופתו של השופט ואת אמצעי התקשורת הציפו סיפורים וברותות, ונפוצה חרושת שמועות על אורח חייו של כבוד השופט.

משפחתו של השופט נאלצה להתמודד לא רק עם הרצח ואובדן יקירה, אלא גם עם השמועות הזדוניות. התקשורת נעה בין ידיעות אשר זרמו למערכת לבין דיווחים מ"מקורבים לחקירה". מאות ידיעות נפסלו על שולחנות העריכה וראשי מערכות התקשורת התנדנדו בין זכות הציבור לדעת ובין צווי איסור הפרסום. כל ראשי השלטון הוציאו הודעות גינוי וניסו לסחוט את רגשות הציבור לעומק הזעזוע שברצח עצמו. ארבעה חודשים לאחר הרצח, נשעיני הציבור עוקבות

היה זה הסימן ששלחה לנו אלת המזל כי אנו בכיוון הנכון.

לשטח העיר תל אביב נשלחו כל זוגות העיניים של היחידה הסמויה ושל בלשי היחידה, לאתר את החשוד האלמוני. החשוד צולם במהלך מעקב על מנת לזהותו, והתמונה הופצה בקרב כל קציני המודיעין של המשטרה.

לאחר מספר ימים בהם יישבנו - הן על הטלפון והן על החשוד - שלח רפי"ק יוסי בן נעים, אשר ריכז את החקירה, את אחד משוטריו לשיבת קציני מודיעין בשבי"ס, כשהוא מצויד בתמונתו של החשוד. התמונה צולמה באחד מרחובות תל אביב והחשוד נראה בה כשהוא חובש כובע קסקט, ואז - בינגו, קצין המודיעין של בית מעצר "הדרים", חאתם עאזם, זיהה מיד כי מדובר באסיר נמלט: רפי נחמני.

החקירה הסמויה נמשכה, ופתאום השם זוזיאשוילי קיבל משמעות - היה זה שמו של שותפו לאגף של נחמני. הקירבה ביניהם היתה כל

כך גדולה, עד שכאשר נחמני לא חזר מחופשתו - הראשון שנחקר היה זוזיאשוילי. שבוע לאחר הרצח פנו עורכי דינו ליועץ המשפטי לממשלה והציעו עזרה בפענוח החקירה והתנו כי בתמורה לאקדח בו בוצע הרצח - יוסכם על קיום משפט חוזר בעניינו של זוזיאשוילי ותקוצר תקופת מאסרו.

בעוד החקירה נמצאת בעיצומה, התברר לחוקרים כי לנחמני היה שותף בשם אבינועם חגיבי, אשר ככל הנראה היה עמו בעת הרצח, וכי השניים שוחחו ביניהם בטלפון באמצעות קודים. בעולם העבריינים, לקודים יש חשיבות, כך שפיצוח הקוד הפך לכלי חשוב בחקירה.

שמועות בתקשורת

יום אחר הדיווחים, הוסר צו איסור הפרסום ובמסגרת עיתונאים דרמטית בתל אביב נחשפה הזוועה - הקלות הבלתי נסבלת שבהחלטתם של נחמני וזוזיאשוילי לרצוח שופט. משפחתו של השופט קיימה מפגש עם התקשורת, בו הודתה לימ"ר תל אביב על המאמצים, וגם עקצה במידת מה את כל אותן "נשמות טובות" אשר הפיצו כל העת שמועות על סיבות הרצח ועל אורח חייו של השופט.

גם היום מלווה התקשורת את משפטם של החשודים ברצח. במהלך התקופה מאז חשיפת הפרשה, שם קץ לחייו עו"ד וינר ז"ל, אשר היה פרקליטו של זוזיאשוילי. בין החשודים בפרשה נפל קורבן פרקליט נוסף, אשר תיווך והעביר מסרים וכספים בין חברי חוליית הרצח. פרשה זו יכולה להפוך בקלות לתסריט הוליוודי, אך לצערנו זוהי מציאות ישראלית קיימת, במדינה הנאבקת יום יום בפשיעה חמורה.

תרגיל לאסירים נמלטים

מכיוון שהיה אסיר נמלט, התנהג נחמני בצורה זהירה ביותר. הוא סיגל לעצמו מנהגים של מבוקש, ובתוך חודש וחצי החליף שלוש פעמים את מקום מגוריו - בתי מלון זולים, כאלה ואחרים, בתל אביב. נחמני עשה לחוקרים "חיים קשים", גם בעת ההמתנה לראיות נוספות. בכל פעם שהעתיק את מקום מגוריו, היה צורך להתקין מחדש בחדרו מכשירי צינתות והאזנה. לכן, עלה הרעיון להגיע אל נחמני באמצעות תרגיל ש"בושלי" לחגיבי. מאחר ועברו חודשיים במהלכם עקבו בלשי הימ"ר אחרי חגיבי ונחמני, החליטו לעשות להם תרגיל שיקדם את החקירה.

בנו של חגיבי הוזמן לאגף התנועה בתחנת משטרת כפר סבא, להיחקר בגין עבירת תנועה. הבן טלפן לאביו והזעיק אותו לתחנת המשטרה. על הקיר בתחנה נתלתה מראש תמונה של "מבוקש" - קלסטרון הדומה לנחמני. בחדר ההמתנה הוצבו מצלמות וידאו נסתרות, על מנת

ימ"ר תל אביב - נגד כל הסיכויים

סנ"צ אבי נוימן

אשר אינם קיימים היום. אם בעבר נמנעו העבריינים מלפתוח באש או להניח מטענים בקרב אוכלוסייה אזרחית תמימה, הרי שהיום יש חצייה של כל הקווים האדומים ובמהלך מלחמות עולם הפשע - נפצעו ונהרגו אזרחים תמימים, גברים, נשים וילדים. הציבור הרחב מתקומם אל מול מציאות עגומה זו ומצפה מגורמי אכיפת החוק לבער את הנגע. אחד הקשיים הבולטים במאבק נגד העבריינים הוא העדרה בישראל של תוכנית הגנה על עדים, כנהוג במדינות מערביות שונות ובארה"ב. תוכנית זו יכולה לסייע למלחמה בפשיעה הקשה, משום שהיא תאפשר למשטרת ישראל לעשות שימוש נרחב יותר בעדי מדינה לצורך הפללת עבריינים, וזאת - מבלי שיחושו מאוימים.

"אין לנו אמצעים או כסף רב, אך יש לנו יחידה איכותית עם אנשים מקצועניים, יצירתיים ובעלי מוטיבציה אדירה להילחם בפשיעה החמורה. העבריינים צוברים כוח וכסף, מכירים את כל התרגילים ולכן עלינו להיות מתוחכמים יותר על מנת לשים עליהם את ידנו", כך אומר סגן ניצב אבי נוימן, ראש מפלג התשאול ביחידה המרכזית (ימ"ר ת"א). יחידה זו טיפלה בשנה וחצי האחרונות בפרשיות הכבדות של אזור ת"א בהצלחה רבה: פרשת רוני הררי, זאב רוזנשטיין, גונן שגב, תפיסת ארבעת הרוצחים השכירים שהובאו מבלארוס לצורך חיסול שוני גבריאל והאחים אלפרון ורצח השופט עדי אדר ז"ל.

הימ"ר מונה ארבע יחידות, העובדות בשיתוף פעולה תחת שרביטו של מפקדה, נצ"מ דני אבי-מאיר. אחת היחידות היא מפלג התשאול, המונה שבעים חוקרים העובדים מסביב לשעון. החקירות מתנהלות בשני מישורים - סמוי וגלוי, כאשר המישור הסמוי כולל איסוף מידע לפני מעצרו של העברייני וכולל מעקבים, ציתותים, הפעלת סוכנים ודרכים יצירתיות נוספות. היחידה המרכזית בתל אביב מתאפיינת בסבלנות אין קץ. ישנן פרשיות שנפתרות לאחר תקופות ממושכות, גם לאחר שנדמה שנשכחו מלב הציבור. הימ"ר משתדל לעשות לעבריינים חיים קשים; מחד, הם מאוימים ע"י משפחות פשע יריבות ולכן מוקפים בשומרי ראש חמושים, ומאידך, הם נתונים לפיקוח הימ"ר, הידוע כיחידה מובחרת, מקצועית ועשויה ללא חת. בעבר, היו קודים בלתי כתובים בתוך העולם העברייני

להיות נהגו של רפי, כי לאחרון אין רשיון נהיגה, כל זאת כדי "לגבות חובות". במהלך עדותו פירט חגיבי את שיחותיו עם נחמני, באמצעותו נחשף לראשונה לתוכניתם ולכוונתם "לאתר מישהו בכיר ממגזר הביטחון - סוהר, שוטר או מישהו ממערכת המשפט". עדותו המצמררת כללה את הדברים הבאים: "אחרי שנפגע באחד האנשים שנאתר - זה יהיה קלף המיקוח כדי לשחרר את הגיינג'יי" (כינויו של זוזיאשוילי). קלף המיקוח היה מסירת האקדח לחקירה, אשר תביא להקלה במאסרו של הגיינג'יי. את המבצע כינו הרוצחים "חתונה". באחת השיחות בין חגיבי לזוזיאשוילי, התלונן האחרון כי אינו מבין "מה לוקח כל כך הרבה זמן לארגן חתונה. זה בסך הכל לקחת אולם, אוטו ולהקה". מספר סנ"צ נוימן: "אחרי החתימה עם עד

גם כשבעצם עצרנו את הרוצח, החקירה עדיין לא תמה וראיות נוספות שהיו קשורות למעשה הרצח עוד היו חסרות. היה צורך לפצח את המניע, לאתר את מזמין הרצח ולמצוא את כלי הנשק

המדינה ניתנה התמורה - חגיבי אכן סיפק את הסחורה. הוא שלח את החוקרים לחפש את אקדח הרצח בחולות חולון".

והוא מתא: "...ירגע מרגש בחקירה היה כאשר הגענו לחולות פלמחים. העצור הצביע על גבעה ואמר שכאן קבור אקדח הרצח. זה היה בלילה, חשבנו להביא מגלה מתכות וכלי חפירה שונים, אולם אחד הבלשים, בחור צעיר, רק יומיים במשטרה, פשוט חפן את ידיו בחולות וגילה את האקדח".

היה זה פענוח מוצלח של רצח כל כך מיותר. הניתוח הושלם והמציאות שהתגלתה עלתה על כל דמיון: לא מדובר היה בפרשה אישית, לא בפסקי דין שנפסקו למורת רוחו של הנאשם, לא רקע לאומני, לא נקמה. לא ולא. היה זה פשוט רצח אקראי של שופט, על מנת להשיג שחרור מוקדם של אסיר השפוט למאסר עולם. אם לא היה נחשף ע"י הימ"ר - אנשי חוק נוספים היו עלולים להיות הבאים בתור: שוטרים, קציני שבי"ס או שופטים. הרשימות היו מוכנות. נחמני איתר שמות וכתובות באמצעות מדרך הטלפון וביצע מעקבים אחרי קורבנות פוטנציאליים. בביצוע הרצח היו כשלים, בתוצאות, לצערנו - לא.

המתאכסנים במלון וחשדו התעורר. בהגיעם לנחמני, זיהו אותו כאסיר נמלט ובעקבות זאת נשלח למעצר באבו-כביר ומשם למתקן כליאה של שבי"ס.

גם כשבעצם עצרנו את הרוצח, החקירה עדיין לא תמה וראיות נוספות שהיו קשורות למעשה הרצח עוד היו חסרות. היה צורך לפצח את המניע, לאתר את מזמין הרצח ולמצוא את כלי הנשק. החל מנקודה זו, התעצם שיתוף הפעולה של הימ"ר עם שבי"ס: זוזיאשוילי הועבר לבימ"ר "הדרים" להמשך תרגילי חקירה סמויים.

כאן משתתק לפתע אבי נוימן ובחדר משתרר שקט. לחוקר הוותיק לא קל לדבר והוא מסביר: "יש כל כך הרבה דברים שהשתיקה יפה להם. אנחנו צריכים להמשיך לעבוד עוד הרבה שנים במתקנים שלכם ולפצח לצערנו עוד הרבה פרשיות".

כעבור חודשיים נעצר חגיבי, אשר זוהה כ"חוליה החלשה". למרות שבתחילת עדותו במשטרה הכחיש כל קשר לפרשה, מספר שבועות אחרי שנעצר - נשבר, והפך לעד מדינה. בעדותו מסר חגיבי כיצד הגיע אליו רפי נחמני. כמו כן, מסר על בקשתו של זוזיאשוילי ממנו

לתעד את תגובותיו של חגיבי למראה התמונה. ואכן, תגובתו ההיסטרית לא איחרה לבוא: חגיבי פשוט "נשאב" למראה התמונה. הוא הסתכל בה במשך דקות ארוכות, הבעתו השתנתה והוא נראה מוטריד מאוד. שיחת הטלפון בין חגיבי לנחמני לא איחרה להגיע. לא עברו מספר ימים וחגיבי כבר התקשר לנחמני וסיפר לו שהיה בביקור אצל "החברים של דויד" (הקוד שלהם למילה "משטרה") וראה שם את תמונתו כמבוקש.

הרוצח נעצר בטעות

בסופו של דבר, אבסורד ממש, נחמני נעצר על ידי שוטר בילוש ומתנדב של המשמר האזרחי בביקורת שגרתית שנערכה ב-14 באוקטובר. אמנם, יחידות המשטרה השונות קיבלו הודעה כי הימ"ר "עובד" על המלון בו שהה נחמני ואין להתקרב לשם, אך צוות הבילוש התורן שעצר את נחמני לא היה מעודכן. למעשה, הצוות הגיע למלון כחלק משגרת המשמרת, הכוללת סיור בין המלוונות בתל אביב הנחשבים כזולים, על מנת לבדוק מי מתארח במקום, מתוך ידיעה שפעמים רבות נוהגים ללון בהם כל מיני טיפוסים שאולי מבוקשים על ידי המשטרה. הצוות עבר על שמות